

KIHOMATOTIEDOTE HUOLTAJILLE

Kihomato on 3-13 mm pitkä, valkea, vain ihmisen suolistossa elävä sukkulamato. Se munii yöaikaan peräaukon seudulle. Munat pysyvät elossa myös elimistön ulkopuolella, esim. pesemättömissä vuodevaatteissa. Niitä ei erota silmin, matoja saattaa nähdä valkoisen langanpätjän näköisinä. Kihomadot ovat tavallisimpia 3-10-vuotiailla, mutta eivät harvinaisia aikuisillakaan.

Tartunta tapahtuu ihmisestä toiseen kihomadon munien joutuessa suuhun. Kun peräaukko kutisee, sitä raavitaan ja munia takertuu sormiin ja kynsien alle. Käsistä ne siirtyvät suuhun, esim. pesun unohtuessa ennen ruokailua tai WC-käynnin jälkeen, peukaloa imiessä, kynsiä pureskellessa, sormin syödessä ja karkkeja napostellessa. Munia joutuu käsistä pinnoille, kahvoihin, leluihin, tutteihin, vaatteisiin, sänkyyn, unileluihin jne. Lapsi voi tartuttaa uudelleen itseään tai siirtää tartunnan muihin. Myös vuodepöly levittää munia. Tartunnasta oireiden alkuun vie 1-2 kk.

Oireena voi olla peräaukon ilta-öinen kutina. Tartunta voi olla oireetonkin, etenkin aikuisilla. Lapsi voi aistia ärsytyksen vatsakipuna. Tyttöillä emättimen seutu voi kutista. Raapimisesta alapää ärttyy, kirvelee ja voi tulehtua. Lapsen levottomuus ja ruokahalun puute voi johtua tartunnasta.

Hoitona on apteekista ilman reseptiä saatava kerta-annoslääke. Samassa taloudessa asuvat hoidetaan yhtä aikaa, yö-kyläpaikkoja unohtamatta. Toinen annos otetaan 1-2 viikon kuluttua. Väliaikana kihomadon munien kiertokulku peräaukosta käsiin, pinnoille, suihin ja pölyyn pyritään katkaisemaan. Kynnet leikataan, käsien pesusta ja alapesusta huolehditaan. Alus- ja yö-housuja vaihdetaan ja pestään. Sormin syömistä vältetään. Yö-kylää ei suositella.

Lääkkeen ottamista seuraavana päivänä vaihdetaan ja pestään alus- ja yö-vaatteet, lakanat, tyyny- ja pyyheliinat. Oleellista on vähentää vuodepölyä imuroimalla ja tuulettamalla vuodevaatteet ja peuhupaikat. Tehdään viikko- ja WC-siivous kahvoja unohtamatta. Lelut pestään, pakkanen ulkona tai pakastimessa yön yli tai parin viikon seisotus muovipussissa tuhoavat munia myös hyvin. Tarkoista astemääristä ja ajoista ei ole riittävästi tutkimustietoa.

Lapsi voi palata päiväkotiin/kouluun, kun ensimmäinen lääkeannos on annettu, lapsi on pesty ja vaatteet vaihdettu. Koko päiväkotiryhmän hoitaminen ei yleensä ole tarpeen, puhtaudesta huolehditaan ja tilannetta tarkkaillaan, joten pyydämme ilmoittamaan havainnoistanne henkilökunnalle. Kihomato on joskus sitkeä torjuttava, reseptilääkettäkin on saatavissa, jos oireet uusivat pian hoidon jälkeen. Kääntykää tarvittaessa lääkärin puoleen. Jos oireilu uusii vasta 2 kk kuluttua hoidosta, kyse on uudesta tartunnasta.

Lisätietoa http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00427

Tark. UH/ Hyv. JS 14.1.2020